

การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทักษะทางภาษา

Effective Language Learning by Using the Classroom Action Research

บทความวิจัย

ปัญญา ศรีสิงห์*

Panya Srisingh*

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและแนวทางเพื่อการเรียนรู้ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในโครงการสอนภาษาเอเชียตะวันออก สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปีการศึกษา ๒๕๕๙ โดยใช้วิธีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้สอนได้เห็น “สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน” กับ “สิ่งที่ผู้เรียนต้องการ” จากการใช้แบบสอบถามผู้เรียนทุกคนในห้องและ ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะทางภาษา โดยผลการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะทางภาษาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ผู้เรียน ผู้สอน และสถาบันจัดการศึกษา

คำสำคัญ: การวิจัยในชั้นเรียน, การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

* กองการเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

Economics and Socio-Psychology Division, The National Defence College of Thailand

E-mail: panya_toy@yahoo.com, panya.se@rtarf.mi.th

Abstract

This article presents the views on improving foreign language learning process among the instructor, students, and related environments. The objectives of this research are 1) to study the teaching and learning environments in Japanese language at Institute of East Asian Studies, Thammasat University, in the year 2016. The study was conducted by using questionnaires for collecting data from all the students in the class, by means of classroom action research, and 2) to study how to improve and enhance learning potential. The study shows research literature, analysis, and results, by classroom action research, in order to improve and enhance learning potential, using 3 factors which are the students, the instructors, and related management.

Keywords: the Classroom Action Research, Foreign Language Learning

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และการแข่งขันที่รุนแรงโดยเฉพาะเทคโนโลยี การค้าและธุรกิจ โดยใช้การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็วผ่านระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และวิถีทัศน์ของชุมชนโลกและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลกนำมาซึ่งมิตรไมตรี

และความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น สามารถเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษา และวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคมเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง โดยมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ กลยุทธ์เพื่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ของการเรียนการสอนนั้น นอกจากผู้จัดการศึกษาของสถาบัน ที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษา โดยการจัดการหลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แล้ว ทั้งผู้เรียนและผู้สอนควรจะต้องรู้ และทำความเข้าใจร่วมกันก่อนว่า สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันนั้นจะสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์อะไรกับใคร และแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่เป้าประสงค์ของการเรียนรู้ร่วมกันนั้นควรเป็นเช่นไร เพื่อจะได้นำมาสู่การกำหนดแนวทางในการดำเนินการหรือแผนปฏิบัติการได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เรียน และผู้สอน โดยบทบาทของผู้สอน คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรให้กับผู้เรียนทั้งชั้น ทั้งนี้การสอนในชั้นเรียนไม่ใช่การบอกหนังสือ หรือการบอกให้จดหนังสืออย่างเดียว การสอนในชั้นเรียน ผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งมีความสามารถพื้นฐานแตกต่างกันออกไป ทำให้บางครั้งเกิดปัญหากับผู้สอนที่ต้องจัดกิจกรรมหลากหลายสนองตอบต่อผู้เรียนแต่ละคน การสอนควบคู่กับการสังเกตเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เรียนในชั้นมาวิเคราะห์ศึกษาสภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการตลอดเวลา การวิจัยในชั้นเรียนจะเกิดขึ้น หลังจากผู้สอนสรุปได้ว่าปัญหาคืออะไร เกิดที่ไหน และมีแนวทางจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร ทั้งนี้ การวิจัยในชั้นเรียนควรมีลักษณะที่เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยทำการวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน

และทำการวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอน คือ สอนไปวิจัยไป แล้วนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน และทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ภาษาญี่ปุ่นในโครงการสอนภาษาเอเชียตะวันออก สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปีการศึกษา ๒๕๕๙

๒.๒ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะทางภาษา

๓. คำถามการวิจัย

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น (ผู้เรียน ผู้สอน ผู้จัดการศึกษา) ในโครงการสอนภาษาเอเชียตะวันออก สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นอย่างไร ปัญหาของการเรียนการสอนคืออะไร เกิดที่ไหน และมีแนวทางจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร

๔. ขอบเขตการวิจัย

๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร โดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน ๓๗ คน จากผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นระดับ B2 (E/F) ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๙ โครงการสอนภาษาเอเชียตะวันออก สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

๔.๒ ขอบเขตด้านเวลา โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ พ.ค. - ก.ค.๒๕๕๙

๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ ทำให้ทราบสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

๕.๒ ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้อีกทางภาษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕.๓ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน และทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

๖. วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้ทำการประเมินผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียน^๑ (Classroom Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงในเชิงปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาในการสะท้อนตนเอง อันจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนเห็นแนวทางที่จะนำไปสู่การวิจัยได้โดยเริ่มจากการพิจารณาให้เห็นถึงช่องว่างระหว่าง “สภาพปัจจุบัน” กับ “สิ่งที่ต้องการ” ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีฐานมาจากปัญหาภายในบริบทที่จำกัดจากกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก โดยการใช้การวิจัยเชิงปริมาณโดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และสรุปผลที่ได้จากการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎี โดยใช้ขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-shot Last Study)

๗. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน ๓ ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

^๑ ปิยวรรณ อัครราชันย์ และสุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (๒๕๕๖). การฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน. วารสารญี่ปุ่นศึกษา, ๓๐, ๘๖-๙๓.

แล้วนำมาดูค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence) หรือการหาค่า IOC ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของโรวินอลลี และแอมเบลตัน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะใช้ค่าความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ที่ยอมรับได้ คือ ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป โดยแบบสอบถามนี้พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๖๖-๑.๐๐

๘. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปทางสถิติ และจัดทำตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออภิปรายและสรุปผลการวิจัยโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์ข้อเสนอนี้โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะทางภาษาของโครงการสอนภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

๙. ผลการวิจัย

๙.๑ ผลการศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

๙.๑.๑ ด้านผู้เรียน

ผลความคิดเห็นของการปฏิบัติตัวของผู้เรียน พบว่า ภาพรวมการปฏิบัติตัวของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของการเรียนรู้ โดยการเตรียมตัวก่อนเรียน การปฏิบัติตัวระหว่างเรียนและหลังเรียน ทุกข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ยกเว้นในประเด็นของผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติโดยมีโอกาสใช้ภาษาในเวลา และโอกาสต่าง ๆ ($\bar{X}=2.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนนน้อยที่สุด ๔ อันดับ ถัดจากข้อคำถามที่ ๑๒ คือ ผู้เรียนจับกลุ่มช่วยกันเรียนในหมู่เพื่อน ($\bar{X}=2.91$), ผู้เรียนกล้าพูดกับเจ้าของภาษา

($\bar{X}=3.13$), ผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.21$), ผู้เรียนพยายามตั้งคำถามและมีความกระตือรือร้นในการหาคำตอบ ($\bar{X}=3.32$)

๙.๑.๒ ด้านผู้สอน

ผลความคิดเห็นของผู้เรียนต่อผู้สอน พบว่าผู้สอนได้เน้นการสอนทักษะด้านต่าง ๆ โดยมีความพึงพอใจในระดับมากตามลำดับดังนี้ การพูด ($\bar{X}=4.13$) การเขียน ($\bar{X}=3.89$) การอ่าน ($\bar{X}=3.43$) ส่วนการฟังมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$) และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาการสอน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากดังนี้ แนะนำวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.05$) ทบทวนและตั้งใจในการสอน ($\bar{X}=3.72$) สำหรับความพึงพอใจในระดับปานกลางมีดังต่อไปนี้ อธิบายเนื้อหาและไวยากรณ์เข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.40$) สอดแทรกความรู้ด้านสังคม วัฒนธรรมของประเทศเจ้าของภาษา ($\bar{X}=3.35$) และนำสื่อการสอนมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.32$)

๙.๑.๓ ด้านผู้จัดการศึกษา

ผลความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการบริหารทางการศึกษาของสถาบัน พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากตามลำดับ ดังนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนเพียงพอ และเหมาะสม ($\bar{X}=4.13$) และห้องเรียนมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.43$)

๙.๒ ผลการศึกษาส่งที่ต่อการ และข้อเสนอแนะจากผู้เรียน

๙.๒.๑ ควรสนับสนุนจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ด้านภาษาด้วยตนเองหรือห้องปฏิบัติการทางภาษา (Language Laboratory) เพื่อฝึกฝนเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนของผู้เรียนรวมถึงบุคลากรของสถาบันเพื่อพัฒนาทักษะการสอน

๙.๒.๒ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษา (Activities) เช่น นิทรรศการในวันสำคัญต่าง ๆ การร้องเพลง การแสดงละครเวที การแข่งขันทักษะการใช้ภาษา เป็นต้น

๙.๒.๓ ควรจัดให้มีการสอนในกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสการฝึกฝนในชั้นเรียนมากขึ้น

๙.๒.๔ ควรจัดชั่วโมงเรียนในช่วงเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม

๙.๒.๕ ควรจัดให้มีการเรียนภาษาอย่างต่อเนื่องในทุกภาคการศึกษา

๙.๒.๖ ควรจัดหลักสูตรเสริมพิเศษเพิ่มจากที่เรียนในชั้นเรียนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเป็นวิทยากร (Guest Speaker) เช่น มัคคุเทศก์ล่าม และการแปล เป็นต้น

๙.๒.๗ ควรจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และควรจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่เรียนช้าหรือขาดพื้นฐานทางภาษา

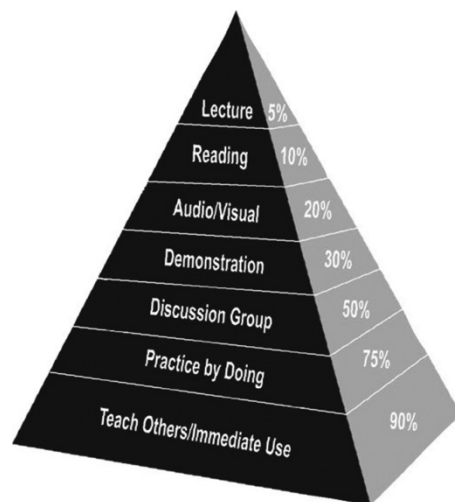
๑๐. สรุปและอภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของการเรียนรู้ ๓ ส่วนด้วยกัน คือ ผู้เรียน ผู้สอนและผู้จัดการศึกษาของสถาบัน โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนจะเป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ภาพที่ ๒ องค์ประกอบของการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่าปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนก็คือ เมื่อเรียนภาษาไปแล้วแต่กลับไม่มีโอกาสได้ใช้จริง หรือยังไม่มี ความกล้าที่จะพูดกับเจ้าของภาษา ซึ่งก็สอดคล้องกับโครงสร้างการเรียนรู้ของเดล (Dale's Learning Pyramid) ในภาพที่ ๓ ที่อธิบายว่าความสำเร็จของการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้มาฝึกปฏิบัติทันทีโดยจะทำให้สามารถจดจำเนื้อหาได้ถึง ๙๐% ขณะที่การเรียนรู้จากวิธีการนำเสนอหรือการนั่งเรียนในห้องเรียนจะสามารถจดจำเนื้อหาคิดเป็นแค่ ๒๐% ของการเรียนรู้เท่านั้น

ภาพที่ ๓ โครงสร้าง Dale's Learning Pyramid^๒

ทั้งนี้ บทบาทของผู้เรียนในการเรียนภาษาให้ประสบผลสำเร็จใน ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การเตรียมตัวก่อนเรียน ๒) การปฏิบัติตัวระหว่างเรียน และ ๓) การปฏิบัติตัวหลังเรียน

^๒ Dale, Edgar. (2014). "Learning Pyramid. Retrieved June 21, 2014, from www.learningandteaching.info

๑) การเตรียมตัวก่อนเรียน

ผู้เรียนจะต้องมี “เป้าหมาย” ในการเรียนรู้ที่ชัดเจนและมุ่งมั่นที่จะก้าวสู่เป้าหมายนั้น โดยมีความฝันหรือแรงบันดาลใจที่จะพูดภาษาให้เก่งคล่องแคล่วเหมือนใครบางคนที่ผู้เรียนประทับใจและอยากจะเดินรอยตามหรือการกำหนดเป้าหมายในชีวิต เช่น การได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น เป็นต้น และเมื่อได้แรงบันดาลใจหรือเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจนแล้วผู้เรียนต้อง “มุ่งมั่นและตอกย้ำ” ในใจไว้เสมอเพื่อเป็นแรงผลักดันอันเกิดจากพลังแห่งความคิด พลังแห่งศรัทธาหรือความเชื่ออันแรงกล้าที่จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิบัติที่จะนำไปสู่จุดหมายแห่งความสำเร็จทุกประการ นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องเข้าใจความสำคัญและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้นั้น ๆ โดยผู้เรียนจะต้องมี “ทัศนคติที่ดี” ก่อนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้โดยการคลายความวิตกกังวล ความกลัว ความเบื่อ หรือความเชื่องซึม และผู้เรียนจะต้องคิดอยู่เสมอว่าตนเองเป็น “ศูนย์กลางของการเรียนรู้” และพยายามศึกษาหาคำตอบด้วยตนเองจากตำราหรือแหล่งข้อมูลอื่น โดยผู้เรียนต้องเป็นฝ่ายรุกหาคำตอบมากกว่าเป็นฝ่ายรอรับจากผู้สอนเท่านั้นและผู้เรียนจะต้องหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียนเอง

๒) การปฏิบัติตัวระหว่างเรียน

ผู้เรียนจะต้องพยายามใช้เวลาในชั่วโมงเรียนให้ได้ผลและคุ้มค่าที่สุด โดยใช้การเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนเสมือนเป็นการทบทวนเนื้อหาที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้วล่วงหน้าว่ามีความเข้าใจตรงกับประเด็นนั้น ๆ และถามคำถามในประเด็นที่ยังสงสัยหรือต้องการคำอธิบายที่ชัดเจนเพิ่มเติมจากผู้สอนเพื่อสร้างความกระตือรือร้นในการหาคำตอบและทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียน รวมถึงผู้เรียนจะต้องสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกันโดยการปรับอารมณ์ความรู้สึกและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ในกลุ่มการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนและเพื่อนร่วมเรียนด้วยกัน เช่น การจับกลุ่มช่วยกันเรียนช่วยกันสอนในหมู่เพื่อนร่วมเรียนด้วยกัน โดยผู้เรียนต้องมีความเข้าใจและยอมรับสภาพความแตกต่างในระดับความสามารถระหว่างบุคคล รวมถึงการรักษาระเบียบวินัยและกฎกติกาภายในห้องเรียนร่วมกัน เช่น การไม่สร้างความรบกวนต่อผู้อื่น และการตรงต่อเวลา เป็นต้น

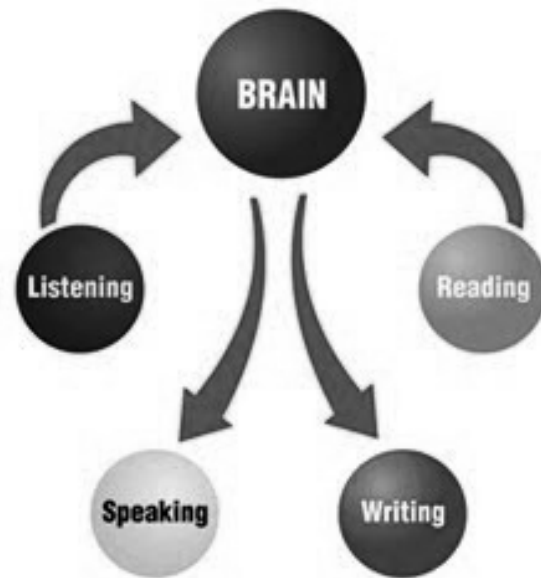
นอกจากนี้ ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจถึงพื้นฐานของการเรียนภาษาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วด้วยวิธี “การเลียนแบบ” การใช้ภาษาผ่านความเข้าใจต่อวัฒนธรรมจากเจ้าของภาษานั้น ๆ โดยการจดจำประโยคที่สั้น ๆ ง่าย ๆ ก่อน และเมื่อเกิดความชำนาญแล้วจึงค่อยเพิ่มเติมในบริบทอื่น ๆ ต่อไป วิธีการฟังแล้วเลียนแบบนั้นผู้เรียนต้องทำความเข้าใจกับหลักการเทคนิคต่าง ๆ ที่ผู้เรียนไปค้นคว้าหามา แล้วลงมือฝึกฝนอย่างเป็นจริงเป็นจังให้เกิดผลเป็นความชำนาญเป็นรูปธรรม และเมื่อผู้เรียนเกิดทักษะจากการเลียนแบบแล้ว ขั้นตอนต่อไปต้องหาโอกาสและกล้าพูดกับเจ้าของภาษาโดยถ้าจะพูดภาษาให้ได้ก็ต้องเปิดใจรู้จักกับคนต่างชาติ และเรียนรู้ถึงความแตกต่างของชนชาติ เช่น การเน้นเสียงหนักเบาของคำการจัดโครงสร้างของประโยค และสำนวนการใช้ภาษาตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เป็นต้น และที่สำคัญ “อย่ากลัวพูดผิด” โดยให้คิดอยู่เสมอว่าการพูดภาษาผิดไม่ใช่เป็นเรื่องคอขาดบาดตาย และไม่ใช่เรื่องน่าอายด้วย และเพื่อให้มีความกล้าในการพูดบางครั้งก็ต้องมองข้ามหลักไวยากรณ์ไปบ้าง เพราะหลักไวยากรณ์ไม่ได้ทำให้ผู้เรียนสื่อสารกับคนอื่นได้อย่างรู้เรื่องเสมอไป

๓) การปฏิบัติตัวหลังเรียน

ผู้เรียนจะต้องสามารถเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติโดยมีความคิดสร้างสรรค์ และมีพัฒนาการโดย “การทดลองฝึกฝนฝึกซ้ำ” สิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วให้เกิดทักษะและความชำนาญ และสามารถสร้างโอกาสการเรียนรู้แบบค้นพบผ่านบริบทจริงโดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานปัจจุบัน

ได้เลย รวมถึงการสร้างนิสัยรักการอ่านให้มาก รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ส่วนตัว และฝึกฝนความรู้นั้นอย่างสม่ำเสมอก็จะเกิดทักษะ และความชำนาญขึ้นมาเอง และผลที่ได้จากการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ ผู้เรียนจะต้องสามารถไตร่ตรอง และสรุปเป็นความคิดรวบยอดในสำนวน

ภาษาของตัวเอง โดยการขีดเขียนช่วยจำ/สรุปความคิดจะเป็นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และความทรงจำอย่างถาวรที่เกิดจากการกระทำด้วยความเคยชินจากการฝึกปฏิบัติทุกวันแล้วส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญ

ภาพที่ ๔ ความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ทักษะทางภาษา^๓

ในขณะที่ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในหลาย ๆ ลักษณะโดยการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงได้คิดค้นคว้า ศึกษาทดลอง และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ หลักพื้นฐานที่สำคัญของผู้สอนตามทฤษฎีการเรียนรู้^๔ ของบลูม ได้กล่าวถึงการเกิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ๓ ประการ จึงจะเรียกว่า เป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

๑) การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ หรือความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม เป็นต้น

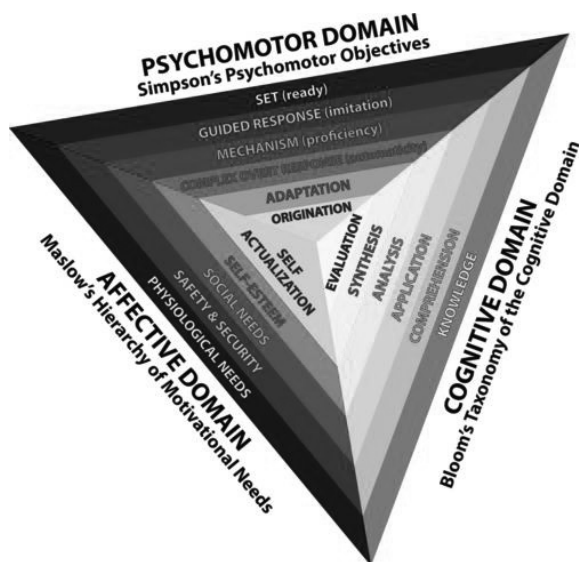
๒) การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง เช่น การสรุปความคิดรวบยอด (Concept Learning) เป็นต้น

^๓ Patricia Fernandez. (2014). THE FOUR SKILLS. Retrieved June 21, 2014 from <http://patsydarlint.blogspot.com/2011/03/four-skills.html>

^๔ (๒๕๕๗). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้. สืบค้นเพื่อ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๗, จาก e-book.ram.edu/e-book/e/EA634/EA634-3.pdf

๓) การเปลี่ยนทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Psychomotor Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ เช่น ทักษะการเล่นกีฬา ทักษะการพูดโต้ตอบทางภาษา เป็นต้น

ภาพที่ ๕ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม^๔

นอกจากนี้ บลูม ยังได้กล่าวอีกว่าในกระบวนการเรียนการสอน “คุณภาพการสอนของผู้สอน” นับว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งจะต้องมี ๔ องค์ประกอบ คือ

๑) การชี้แนะ (Cues) หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและงานที่จะต้องทำให้ผู้เรียนได้ทราบอย่างชัดเจน

๒) การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดและผู้สอนมีสิทธิที่จะพิจารณาเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบททางสังคมเศรษฐกิจ และสภาพของผู้เรียน โดยมีหลักการสำคัญที่ต้องเข้าใจตรงกันก็คือการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ที่เหมาะสม สนองตอบความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และวิธีในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ตลอดจนการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ และการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้

๓) การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง การชมเชย การติ และการให้กำลังใจ

๔) การให้ข้อมูลย้อนกลับ และแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and Correction) เป็นการตรวจสอบผลการสอนของผู้สอนและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แจ้งผลนั้นให้ผู้เรียนทราบ และพิจารณาว่าผู้เรียนยังมีจุดบกพร่องในเรื่องใดก็จะได้แก้ไขเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยยึดข้อมูลย้อนกลับนั้น

^๔ “bloom's taxonomy affective domain.” Retrieved January 10, 2017 from www.pinterest.com/karen20012/affective-learning.

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทักษะทางภาษาได้ดังนี้

๑) การสอนควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน ไปพร้อม ๆ กัน คือ ด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain), ด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Domain) และด้านพฤติกรรมหรือการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Psychomotor Domain)

๒) การสอนจะเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงออกมากกว่าผู้สอนเป็นผู้แสดงโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมหรือคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้สอนควรเป็นผู้ให้แนวทางความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกทักษะปฏิบัติได้และเน้นให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

๓) เน้นความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมของผู้เรียน และให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในเรื่องที่เรียน ได้ฝึกทักษะปฏิบัติ และมีการประเมินผลการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์

๔) สร้างบรรยากาศในการเรียนโดยการสร้างความสนใจเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน, ทบทวนความรู้เดิมก่อนจะเริ่มบทเรียนใหม่ และเสนอบทเรียนใหม่โดยใช้อุปกรณ์เสริมการเรียนรู้มาช่วย

๕) ควรตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน โดยผู้สอนควรช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน

๑๑. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทฤษฎีและวรรณกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับกลยุทธ์และการเรียนรู้ การประเมินผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนตนเองที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ปัญหาของการสอนระหว่าง “สภาพปัจจุบัน” กับ “สิ่งที่ต้องการ” รวมถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของปัจจัยสำคัญทั้ง ๓ ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้จัดการศึกษาของสถาบัน เพื่อการพัฒนา

การเรียนรู้ทักษะทางภาษาร่วมกันโดยใช้แนวคิดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และสามารถนำเอาความรู้ที่ได้นั้นมาปฏิบัติได้ทันทีหรือสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ (Learning Goals) ผู้เรียนควรจะต้องรู้และเข้าใจตนเองเสียก่อนว่า สิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้นั้นจะสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์อะไรกับใคร แนวคิดหรือแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่เป้าประสงค์นั้นควรเป็นเช่นไร เพื่อจะได้นำมาสู่การกำหนดแนวทางในการดำเนินการหรือแผนปฏิบัติการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ในขณะที่ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในหลาย ๆ ลักษณะ โดยการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงได้คิด ค้นคว้า ศึกษา ทดลองและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนควรมีหลักสำคัญ คือ ๑) ความสามารถทางอารมณ์/ความรู้สึก (Affective Domain) ในการสร้างทัศนคติเชิงบวกทั้งต่อตนเองและผู้เรียน รวมถึงการมีบุคลิกภาพที่ดี เพื่อสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกัน ๒) ความสามารถทางความรู้ (Cognitive Domain) ทั้งความรู้ในเชิงเนื้อหาทฤษฎี หลักการ และการคิดอย่างเป็นระบบหรือการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านสติปัญญาให้มีความรู้ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้วิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินผลได้ และ ๓) ทักษะและความชำนาญ (Psychomotor Domain) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมให้มีความสามารถและเชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้น และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้โดยใช้ทักษะการนำเสนอที่กระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจต่อผู้เรียนได้ นอกจากนี้ ผู้จัดการศึกษาของสถาบันที่มีหน้าที่ในการให้บริการห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ก็มีส่วนสำคัญในการทำให้องค์ประกอบของการพัฒนาศักยภาพของการเรียนรู้มีความสมบูรณ์และมีส่วนช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ปิยวรรณ อัครวราชนัย และสุนิษฐ์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (๒๕๕๖). การฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน. วารสารญี่ปุ่นศึกษา. ๓๐, ๘๖-๙๓.
- “bloom's taxonomy affective domain.” Retrieved January 10, 2017 from www.pinterest.com/karen20012/affective-learning
- Dale Edgar. (2014). *Learning Pyramid*. Retrieved June 21, 2014, from www.learningandteaching.info
- Patricia Fernandez. (2014). *THE FOUR SKILLS*. Retrieved June 21, 2014, from <http://patsydarlint.blogspot.com/2011/03/four-skills.html>
- (๒๕๕๓). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๗, จาก e-book.ram.edu/e-book/e/EA634/EA634-3.pdf